Veteriner Hekim Çağırın

İneklerin vücut kondisyon skorları çok şey ifade eder. Bunu "**inek çok mu zayıf, çok mu şişman**" şeklinde basitçe anlatabiliriz. İnek eğer doğru beslenmiyorsa, doğum öncesi, kuru dönemin sonunda şişmanlar, yağlanır. Doğru besleme rejimine geçilmemişse, doğumu takip eden günlerde ise hızla zayıflar. Vücut yağları erir. Doğum öncesi besi danasına benzer bir hal alan, tüm vücut çıkıntıları kaybolan inek için 5 puan verebiliriz. Yani vücut skoru 5'tir. Doğumu takiben hızla zayıflayan ineğin tüm kemikleri adeta fırlamıştır. Kemikler sivri, keskin görünüşlü bir hal almıştır. Kaburgalar iyice belirginleşmiş, açlık çukurluğu çökmüştür. Skor olarak 1'e düşmüştür. İnek için her ikisi de tehlikelidir. Çoğunlukla 4 veya 5 skor ile doğum yapan inekler, doğum sonrası 1 skora kadar zayıflarlar. Doğumu takiben aşırı zayıflayan ineklerin kemikleri fırlar ve sağrılarında yandan bakıldığında kocaman **V** harfi dikkat çeker. Sağrı iyice çökmüş, sağrı ortasında V harfi belirginleşmiştir. İşte bu inek "**acele veteriner hekim çağırın**" diyerek bağırmaktadır.

Amacımız ineği bu duruma getirmemektir. Enerjisi doğum sonrası süt verimine yetmeyen ineğin yağları hızla erimiştir. Karaciğer, bu yağları kandan arındırmak için çaba gösterirken, yağlanmıştır. Bol miktarda keton cisimciği açığa çıkmış, ancak karaciğer aşırı miktarda keton cisimciklerini tekrar işe yarar hale getirememiştir. İneğin başı derttedir. Ketosis ve yağlı karaciğer hastalığı ile karşı karşıya kalmıştır. Bunlardan öte, tekrar döl tutmama tehlikesi de kapıdadır. Böyle olunca ineğin bulunduğu işletmenin de başı derde girecektir.

İneği, sağrısında kocaman V harfi oluşmayacak şekilde, beslemek gerekir. Bunun ilk şartı doğum öncesi 3,5 vücut kondisyonu skorunu aşmayacak kadar beslemektir. Doğuma yakın günlerde ve doğum sonrasında ineğe yardım eder, enerjisini tam olarak almasını sağlar, işkembesini çalışır halde, ineği iştahlı bir şekilde tutarsak başımıza bunlar gelmez. İştahlı, işkembesi düzgün çalışan, enerji eksikliği olmayan inek normal zamanda pik seviyesine ulaşır ve süt verimi uzun zaman pik seviyesinde kalır. Hızla zayıflamış ve yardım edilmemiş inek ise süt veriminde pik seviyesine ulaşamaz. Ulaşsa bile orada tutunamaz. Hızlı bir şekilde süt verimi düşer. İnek hasta olmuştur. Hatta o kadar ki, ineğin ölmesi bile söz konusudur.

İşletme yetkilileri ise ineğin kızgınlık göstermesini beklemektedirler. İnek ya kızgınlık göstermez, ya da kızgınlık gösterse bile döl tutmaz. Bu zayıflıkla ineğin kızgınlık gösterecek, döl yoluna kaliteli bir yumurta atacak gücü kalmaz. Bazen kızgınlık gösterir, ama, belirtileri çok gösterişsiz olan kızgınlığı çiftliktekiler fark etmez.

Yapılması gereken ineğin doğumu takip eden günlerde hızla zayıflamasını önlemektir. Sağrısında kocaman bir V harfi oluşan inek için geç kalınmıştır. Önceden tedbir alınmaması, bilgisizlik veya ihmal sonucu inek "**veteriner hekim çağırın**" dedikten sonra tedavi masrafları devreye girecektir. Tedavinin sonucu her zaman olumlu olmayabilir. Doğum yapması ve aniden süt vermeye başlaması ineğin en kritik dönemi olup, önlemler alınması, ineğe bilinçli şekilde yardım edilmesi şarttır.